

Školní vzdělávací program

pro mimoškolní vzdělávání a výchovu žáků středních odborných škol, středních odborných učilišť, pro žáky se speciálními výchovnými potřebami a pro studenty vyšší odborné školy

Předkladatel:

Akademie světla nad Sázavou, střední odborná škola a vyšší odborná škola

Sázavská 547, 582 91 Světlá nad Sázavou
IČ: 15060977

ředitel školy: Ing. Martin Kubín
vedoucí domova: Mgr. Adéla Šenková

kontakty: - ředitelství – 569 729 253, e-mail: kubin@akademie-svetla.cz
- vedoucí domova – 604 703 320, e-mail: senkova@kademie-svetla.cz
- domov mládeže 1 – 569 729 252, e-mail: vychovatel@akademie-svetla.cz
- domov mládeže 2 – 569 729 255, e-mail: vychovatel@akademie-svetla.cz
- webová stránka – www.akademie-svetla.cz/domov-mladeze

Zřizovatel:

Kraj Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava
IČ: 70890749

kontakty: - tel.: 564 602 111, 564 602 100
- e-mail: posta@kr-vysocina.cz
- www.kr-vysocina.cz

Platnost dokumentu od 30. června 2024.

Účinnost aktualizace od 1. září 2024.

podpis ředitele školy

razítko

Kapitola I. Charakteristika školského zařízení

1. Působnost, organizace a základní podmínky

1.1 Domov mládeže (dále DM) je školské zařízení, které poskytuje žákům Akademie Světla nad Sázavou, střední škola a vyšší odborná škola výchovu a vzdělávání a školské služby formou ubytování a umožňuje těmto žákům školní stravování.

1.2 DM je příspěvkovou organizací schválenou usnesením Zastupitelstva Kraje Vysočina.

1.3 Organizace a činnost DM se řídí Školským zákonem č. 561/2004 Sb. a vyhláškou MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, v platném znění.

1.4 Výchova a vzdělávání v DM probíhá podle Školního vzdělávacího programu a z hlediska organizace a provozu, práv a povinností a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví se řídí Provozním a vnitřním řádem DM.

1.5 Domov mládeže je propojen v celém komplexu společně se školou, ateliéry, dílnami odborného výcviku, školní knihovnou, školním klubem, jídelnou, tělocvičnou a posilovnou.

1.6 Celková ubytovací kapacita domova mládeže je 220 lůžek. DM je rozdělen do tří budov, k dispozici má 6 pater.

1.6 Ubytování žáci jsou rozděleni do základních výchovných jednotek – výchovných skupin podle vyhlášky MŠMT č. 108/2005 Sb. Podmínky a rozdělení žáků do výchovných skupin na školní rok stanovuje vedoucí DM.

1.7 V rámci doplňkové činnosti poskytuje DM v době nepřítomnosti ubytovaných žáků ubytovací a stravovací služby veřejnosti.

2. Prostorové a materiálně technické podmínky

Prostorové a materiálně technické podmínky pro ubytování žáků

2.1 Ubytování ve dvoulůžkových nebo třílůžkových pokojích se společným sociálním zařízením na poschodí.

2.2 Základní vybavení ložnice pro jednoho žáka: válenda či dřevěná postel s matrací, psací stůl, židle, šatní skříň, komoda, noční stolek, lampička; žákům se dále poskytuje ložní prádlo, klíč od pokoje (za vratnou kauci 300 Kč), na poschodí jsou čajové kuchyňky se základním vybavením a lednice k uložení potravin (klíč od kuchyňky je možné zapůjčit ve vychovatelně).

Prostorové a materiálně technické podmínky pro vzdělávání, výchovu a volný čas žáků

2.3 Na každém patře je místnost pro výchovně vzdělávací činnost a spontánní individuální i skupinové aktivity (klubovna s TV, herna se stolním fotbalem a kulečnick). Dále je možné po předchozí domluvě využívat studovny (třídy), školní knihovnu, školní klub, učebnu s výpočetní technikou, odborné pracovny pro estetickou výtvarnou, technickou a společensko-vědní zájmovou činnost a posilovnu.

Hygienické podmínky a ochrana zdraví žáků

2.4 DM postupuje při zajištění hygienických podmínek podle vyhlášky ministerstva zdravotnictví č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví hygienické požadavky na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.

2.5 V rámci této právní normy poskytuje DM kromě základních podmínek pro ubytování zejména výměnu ložního prádla, možnost využití čajových kuchyňek, provádění úklidu ložnic, sociálního zařízení, společenských prostor a zajištění pitného režimu.

Prostorové, materiálně technické a hygienické podmínky pro práci zaměstnanců

2.6 Vychovatelé mají zázemí ve vychovatelnách, kde je k dispozici pracovní stůl, počítač připojený k vnitřní síti a internetu, telefon, sedací nábytek pro návštěvy a úložný prostor.

2.7 Ostatní zaměstnanci pracují v kancelářích nebo v účelových pracovních místnostech, všichni mají možnost využít výpočetní techniku ke sdílení informací a plnění pracovních úkolů.

2.8 Informační systém pro pracovníky z jednotlivých budov a pracovišť je řešen prostřednictvím telefonu a e-mailových schránek.

2.9 Hygienické zázemí pro zaměstnance tvoří samostatné sociální zařízení a odpočinkové místnosti.

3. Charakteristika ubytovaných žáků a studentů, podmínky pro přijímání a ukončování jejich ubytování

3.1 DM poskytuje ubytování přednostně žákům Akademie Světlá nad Sázavou, střední školy a vyšší odborná škola.

3.2 Žáci pocházejí z nejrůznějšího sociokulturního prostředí (včetně klientů institucí ústavní výchovy), z regionů přesahujících hranice Kraje Vysočina a další rozdíly v jejich chápání života způsobuje dále jejich profesní zaměření, osobní zájmy, společenské vlivy.

3.3 Přijímání žáků k ubytování je realizováno v průběhu celého školního roku. Přihláška k ubytování se podává na každý školní rok zvlášť. Standardní je vyřízení přihlášky na další školní rok do 31. 7.

3.4 Ukončení ubytování se řídí vyhláškou č. 108/2005 Sb. o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, § 4, odst. č. 5). Datum ukončení ubytování v DM je den, kdy žák řádně předal všechny prostředky jemu svěřené k užívání (např. inventář pokoje, ložní prádlo, jiný zapůjčený inventář, klíč) uvedené v předávacím protokolu a odevzdá potvrzení od vedoucí kuchyně o vyrovnání veškerých plateb spojených s ubytováním.

3.5 Podrobnosti k podmínkám ukončení ubytování jsou sepsány v Provozním a vnitřním řádu domova mládeže.

4. Požadavky na pedagogický sbor a jeho charakteristika

4.1 Požadavky pro výkon činnosti pedagogických pracovníků stanovuje zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů. Podle tohoto zákona má pedagogický pracovník splňovat předpoklady pro výkon činnosti podle § 3 a splňovat odbornou kvalifikaci podle § 16.

4.2 Kategorii pedagogických pracovníků tvoří vedoucí domova mládeže a vychovatelé. Počet vychovatelů je odvislý od počtu ubytovaných žáků při dodržení podmínek stanovených vyhláškou č. 108/2005 Sb. v § 3.

4.3 Další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) se uskutečňuje podle § 24 zmíněného zákona a vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, a řídí se Plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

5. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků, školami a jinými subjekty

5.1 Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou faktickými zákazníky (klienty) DM, kteří mají právo na kvalitní služby a informace a plní povinnosti vyplývající ze školského zákona a předpisů souvisejících. Obdobná práva a povinnosti mají zletilí žáci.

5.2 Ve vztahu ke školám vystupuje DM jako partner podílející se na výchově a vzdělávání žáků a autonomní subjekt, který formuluje a realizuje vlastní výchovné cíle v návaznosti na výchovné vzdělávací činnosti škol. Z tohoto titulu informuje školy o podstatných otázkách vzdělávání a výchovy žáků a účinně s nimi spolupracuje.

5.3 Dalšími subjekty, s nimiž DM spolupracuje, jsou instituce participující na vzdělávání a výchově žáků a studentů a instituce ochrany a péče o mládež, poskytující psychologické, poradenské, psychiatrické a lékařské služby, včetně Policie ČR.

Kapitola II. – Charakteristika školního vzdělávacího programu, konkrétní cíle vzdělávání, obsah vzdělávání

1. Zaměření a podmínky vzdělávání a výchovy v DM

1.1 Principy a cíle vzdělávání a výchovy (§ 2 školského zákona)

- Rovný a nediskriminační přístup ke vzdělávání a výchově.
- Zohlednění vzdělávacích a výchovných potřeb žáka daných jeho kompetencemi a osobnostními charakteristikami.
- Vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a úcta všech účastníků vzdělávání a výchovy.
- Svobodné šíření poznatků vyplývajících z výsledků soudobého poznání světa, které jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání a výchovy.
- Zdokonalování procesu vzdělávání a výchovy na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširší uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod.
- Hodnocení výsledků vzdělávání a výchovy vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených zákonem a vzdělávacími programy.
- Vědomí spoluodpovědnosti žáků za své vzdělávání.

1.2 Priority vzdělávání a výchovy – profilace DM

Ambice a poslání DM ve vzdělávání a výchově jsou především v oblasti **výchovy osobnosti žáka a výchovy v době mimo vyučování** a vyplývají z jeho poslání a postavení v systému škol a školských a ubytovacích zařízení. Tím jsou určeny i jeho základní cíle a úkoly, které spočívají v citlivém pedagogickém vedení žáků k účelnému využívání volného času a **ve výchově k volnému času**. K tomu volí specifické prostředky, formy a metody této činnosti.

1.3 Předpoklady pro realizaci priorit ŠVP a prostředky k jejich naplnění

1.3.1 Uplatňování principů výchovy mimo vyučování ve výchově žáků a v dalších sférách života v DM, dbát zejména na uplatňování zásad:

- dobrovolnosti, spontánní aktivity, navozování kladných pocitů, samostatnosti a samosprávnosti, seberealizace, sebepoznávání, motivace (sociální úkoly);
- zajímavosti, pestrosti a zájmovosti rozvoje individuálních i skupinových zájmů (výchově vzdělávací úkoly);
- odpočinkového a rekreačního zaměření zájmové činnosti (relaxačně zdravotní úkoly).

1.3.2 Vytváření a působení přirozeného a pozitivního psychosociálního prostředí, na jehož tvorbě se podílejí všichni účastníci vzdělávání, tzn.:

- průběžná modernizace vybavení pro bydlení i volný čas, využití architektonického uspořádání budov a jejich materiálně technické základny k přirozenému setkávání se a činnosti ve slušném prostředí;
- budování hodnot, vztahů a kultury prostředí na jednotlivých pracovištích (v kategorii žáků i zaměstnanců);
- spokojenost žáků (potažmo jejich zákonných zástupců) vyjádřená aktivním vnímáním a způsobem života v DM.

1.3.3 Žák jako ústřední postava vzdělávání a výchovy – primární podmínky podporující toto postavení:

- uplatnění jeho základních práv vyplývajících ze školského zákona (561/2004 Sb.) a z Úmluvy o právech dítěte, zejména práva na respektování osobnosti žáka a jeho zvláštností v závislosti na fyzické, psychické a mentální zralosti žáka a práva na volný čas;
- výchovné působení založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu k osobnosti, potřebám a zájmům žáka;
- vyvážené uplatňování práv a plnění povinností;
- právo volby a vlastních rozhodnutí odpovídajících míře zralosti žáka, reálným možnostem a podmínkám života v DM s podporou vychovatele a v rámci zdravého osobnostního vývoje a vnitřního řádu;
- uplatnění kompetencí žáka v podmínkách zařízení a jeho podíl na organizaci a činnosti zařízení, zajištění vymahatelnosti práv žáka;

- specifické postavení dospělého žáka – převzetí práv a odpovědnosti za plnění povinností při nabytí svéprávnosti vyplývajících z § 21 a 22 školského zákona příp. občanského zákoníku; přitom není dotčeno právo rodičů na informace o průběhu vzdělávání v souladu s § 21 odst. 3 školského zákona, kteří vůči zletilým žákům plní vyživovací povinnost;
- objektivní hodnocení práce a činnosti žáka vychovatelem a sebehodnocení žákem.

1.3.4 Cílevědomost při vytváření výchovných skupin jako podpůrného prostředku k realizaci kompetencí žáka a spokojenosti žáka s podmínkami pobytu:

- snaha o složení výchovných skupin na neformálním principu, právo žáka požádat o převedení do jiné skupiny;
- stabilizace vychovatelů u výchovných skupin po dobu nejméně dvou školních roků;
- výchovné skupiny volí nebo delegují své zástupce do Domovní rady, která je ustavena na všech pracovištích, jejich právem je odvolat svého zástupce.

1.3.5 Rozmísťování žáků na jednotlivá pracoviště v zájmu vytvoření předpokladů pro kvalitní soužití a spolupráci:

- sdružování žáků s obdobnými profesními nebo osobními zájmy na pracovištích a ve výchovných skupinách;
- umístění žáků do známého prostředí (na stejné pracoviště) v dalším období studia;
- soustředění žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v menším prostoru a zajištění podmínek jejich případné integrace.

1.3.6 Využívání účinných forem a metod vzdělávání a výchov podporujících aktivitu, sociabilitu a morálku, emocionální prožitek, kreativitu, samostatnost, odpovědnost a individualitu žáka.

1.3.7 Volba vhodných prostředků, tj. pravidel, organizace života, personálního zázemí, prostorových a materiálně technických podmínek apod.

2. Klíčové kompetence a strategie vzdělávání a výchovy

Výchovné a vzdělávací strategie jsou zaměřeny na rozvíjení kompetencí žáka, formulují upřednostňované cíle, obsah výchovy, postupy, metody a formy práce, případně aktivity, příležitosti a pravidla.

2.1 Kompetence k učení a sebevzdělávání

2.1.1 Žák:

- organizuje a řídí vlastní učení, upevňuje vlastní efektivní styl a režim učení;
- prospívá ve škole;
- umí vyhledávat a kriticky (z hlediska věrohodnosti) hodnotit informace a pomoc jiných;
- dokáže posoudit pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímá ocenění i kritiku, z vlastních úspěchů i chyb čerpá poučení pro své vzdělávání;
- využívá nabytých vědomostí a dovedností, prohlubuje je a využívá v životě;
- poznává smysl učení, motivuje se pro další učení, ví, že je přínosné pro jeho osobnostní rozvoj, chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces a umí pracovat s informacemi o vzdělávacích a pracovních příležitostech.

2.1.2 Strategie vychovatele:

- vede žáka k samostatnosti při přípravě na vyučování a k hledání vlastního efektivního stylu a časového režimu učení;
- podporuje žáka v oblasti vzdělávání tím, že očekává pozitivní výsledky, motivuje ho k učení a k vyhledávání informací a k přemýšlení o jejich věrohodnosti a pomáhá má zvládnout případný neúspěch;
- vytváří a zajišťuje žákovi vhodné klima k učení a materiálně technické podmínky s využitím informačních technologií, poskytuje mu podporu a informace při doplňování vědomostí a dovedností;
- spolupracuje se zákonnými zástupci a školou.

2.2 Kompetence sociální a personální

2.2.1 Žák:

- umí porozumět sám sobě, zvládá vlastní chování a dovede ho korigovat s ohledem na jiné i sebe, je schopen sebereflexe, je schopen poznávat odlišnosti lidí;
- většinou zvládá řešení složitých životních situací, zná základy duševní hygieny;
- stanovuje si cíle a priority přiměřené svým schopnostem, zájmům a životním podmínkám;
- je schopen adaptovat se na měnící se pracovní a životní podmínky a tvořivě se snaží je ovlivňovat, respektuje pravidla života ve společenství, je schopen řešit své sociální a ekonomické záležitosti, má základy finanční gramotnosti;
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii, spolupracuje v týmu a uplatňuje v něm své individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti;
- organizuje nebo se podílí na společné činnosti, přijímá odpovědnost za svoji práci i práci ostatních, konstruktivně řeší konflikty a přispívá k vytváření podnětné atmosféry.

2.2.2 Strategie vychovatele:

- napomáhá žákovi nalézat jeho silné a slabší stránky, pravidelně hodnotí jeho práci a pozitivně ho motivuje k sebepoznávání, povzbuzuje u žáka zdravou sebedůvěru i schopnost kritického sebehodnocení;
- vytváří příležitosti pro týmovou spolupráci organizováním společných činností, stanovuje žákovi přiměřené úkoly, pomáhá mu najít své místo ve skupinách (pokoj, výchovná skupina, domov mládeže) - učí žáky spolupracovat s ostatními, vycházet a slušně jednat s lidmi;
- všestranně napomáhá žákovi adaptovat se na měnící se podmínky sociální, organizační i materiální, podporuje ho při zvládání problémů a psychické zátěže;
- dbá na dodržování pravidel žáky a rozvíjí u nich respekt k normám chování a jednání;
- je vůdčí osobností při utváření a upevňování pozitivního psychosociálního klimatu ve skupině i v upevňování vztahů s jednotlivci v ní.

2.3 Kompetence komunikativní

2.3.1 Žák:

- rozvíjí a prakticky používá komunikativní dovednosti ve studiu i ve svém osobním, profesním a občanském životě;
- rozumí sdělením a informacím, správně je interpretuje a věcně argumentuje;
- efektivně a tvořivě využívá dostupných prostředků komunikace, pružně reaguje na rozvoj informačních a komunikačních technologií a využívá je;
- vyjadřuje se jasně, srozumitelně a přiměřeně ke komunikačnímu záměru verbálním, příp. písemným projevem;
- je schopen rozvíjet komunikační dovednosti založené na vzájemné úctě, spolupráci, toleranci, optimismu a zvládnutých emocích, je citlivý k míře zkušeností a znalostí k možným pocitům partnera v komunikaci;
- dovede vystoupit na veřejnosti a přiměřeně sebevědomě se prezentovat.

2.3.2 Strategie vychovatele:

- učí žáka rozvíjet a využívat jeho komunikativních dovedností, aktivně a cílevědomě vytváří prostor pro komunikaci mezi žákem a vychovatelem i žáky navzájem;
- vede žáka k diskuzi a k věcné argumentaci, dává mu přitom prostor pro tvůrčí a svobodné vyjádření a řešení, je mu vzorem věcné a konstruktivní komunikace;
- předává žákovi veškeré informace potřebné pro jeho zdravý a aktivní život v DM.

2.4 Kompetence k řešení problémů

2.4.1 Žák:

- vnímá problémové situace, rozpozná a pochopí problém, svoji roli v něm, objasní jeho podstatu, umí zvážit varianty jeho řešení;
- využívá své schopnosti, vědomosti a dovednosti k samostatnému řešení problémů, pružně reaguje na nové situace, je schopen řešit problémy ve spolupráci s jinými lidmi;
- ověřuje a kriticky interpretuje získané informace, pro své tvrzení najde důkazy a formuluje podložené závěry; ví, že je třeba informace ověřit a zná jak osvědčené postupy použít při řešení jiných problémových situací;

- uplatňuje základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, analýzu, syntézu, indukci, dedukci, abstrakci, konkretizaci, generalizaci), ale i fantazii, intuici a představivost v poznávacích, učebních, pracovních a tvůrčích činnostech;
- je otevřený k poznávání nových a originálních postupů a řešení problémů, nachází alternativy řešení, navrhuje varianty řešení problémů a zvažuje jejich přednosti, rizika a možné negativní důsledky.

2.4.2 Strategie vychovatele:

- učí žáka uplatňovat základní myšlenkové operace a postupy při řešení problémů, vede ho k samostatnému řešení problému a spolu s žákem hodnotí jeho kroky;
- aktivně napomáhá žákovi adaptujícímu se na nové podmínky života především aplikací ověřených způsobů řešení problémů;
- vede žáka k přiznání a převzetí odpovědnosti za své chyby (nezvládnutí problémové situace);
- definuje, pomáhá hodnotit nebo i vytvářet problémové situace, v nichž může žák uplatnit své kompetence k řešení problémů, při jejich řešení podporuje tvořivost a originalitu, pomáhá hodnotit rizika a možné negativní důsledky.

2.5 Kompetence k volnému času a zdravému životnímu stylu

2.5.1 Žák:

- dovede svůj volný čas účelně naplnit a aktivně ho prožívat i odpočívat;
- uplatňuje zásady zdravého životního stylu, dokáže určit priority volného času a také je realizovat, odolává sociálně patologickým jevům, dokáže odmítnout nevhodné nabídky k trávení volného času a je si vědom důsledků nezdravého životního stylu, závislostí a rizikového chování;
- má odpovědný vztah ke svému zdraví, pečuje o svůj duševní i fyzický rozvoj;
- využívá a akceptuje nabízené modely využití volného času, naplňuje a rozšiřuje své individuální zájmy, talent a schopnosti;
- rozvíjí schopnosti aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací či jednostranné zátěže ze školního vyučování;
- chápe význam rozvoje osobních zájmů a zdravého způsobu života pro psychickou, fyzickou a sociální kultivaci své osobnosti (osobnostní rozvoj).

2.5.2 Strategie vychovatele:

- vytváří příležitosti k účelnému využití volného času v souladu se zájmy žáka, dokáže žáka zaujmout a získat ho pro myšlenku účelného využívání volného času a zdravého životního stylu;
- učí žáka novým vědomostem a dovednostem, vede ho k tvořivosti a k účasti na společné činnosti;
- realizuje skupinový program sociální prevence, poskytuje žákovi informační servis, působí všemi prostředky proti hrozbě rizikového chování;
- vede žáka k poznání zásad zdravého životního stylu a jejich uplatňování ve vlastním životě, učení i v práci;
- modernizuje obsah vlastní zájmové činnosti a metody skupinové práce s žáky, rozšiřuje nabídku neformálních i spontánních aktivit pro žáky, podporuje u žáka samostatnost při aktivním trávení volného času, včetně aktivního odpočinku.

2.6 Kompetence občanské

2.6.1 Žák:

- stanovuje si osobní cíle vycházejících z jeho potřeb a zájmů, ale i potřeb společnosti, sociální skupiny, zájmů celku;
- je tolerantní, vstřícný, otevřený, ale i kritický k názorům druhých, chápe jejich potřeby a postoje, respektuje různorodost hodnot člověka (multikulturnost světa), uplatňuje zásady slušné komunikace a demokratické způsoby řešení protikladných postojů;
- hájí svá práva i práva jiných, vystupuje proti jejich potlačování;
- vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí etické, kulturní, sociální, ekologické, ekonomické a duchovní hodnoty, uznává tradice a hodnoty svého národa, učí se myslet v evropských a globálních souvislostech, zaujímá k nim odpovědné postoje;

- chová se zodpovědně v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, dokáže poskytnout účinnou pomoc druhým;
- rozhoduje se tak, aby svým chováním a jednáním neohrožoval a nepoškozoval sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem;
- ví, jak se zapojit do občanského života ve svém okolí a společnosti, má základy potřebné k orientaci ve složitostech demokratické, pluralitní společnosti, chápe je a dle svých schopností participuje na řešení jejich problémů.

2.6.2 Strategie vychovatele:

- výchovně využívá prožitků žáka, kdy celkové klima DM vytváří demokratickou atmosféru a současně tím žák přispívá k posilování příznivého psychosociálního klimatu v domově;
- motivuje žáka k projevení názoru, k diskusi a rozhodnutí celku, rozvíjí schopnosti kritického a tvořivého myšlení, empatie, argumentace a prezentace názorů, schopnosti kompromisu a schopnosti obhajovat lidská práva a svobody své i jiných, dle svých vloh a příležitostí se podílí na dobrovolnictví;
- vede žáka k dodržování pravidel a spravedlivě hodnotí, jak je žák naplňuje, objasňuje význam řádu pro fungování společenství (pokoj, výchovná skupina, DM), vychovává ho k respektu k zákonu prostřednictvím dodržování řádů a pravidel platných v DM;
- podporuje zainteresovaný postoj k životu, rozvíjí disciplinovanost, toleranci, ochotu pomáhat a respektovat odlišnosti;
- vede žáky k odpovědnému jednání a výchovně využívá situace, kdy žák neohrožuje a nepoškozuje sebe a jiné, přírodu, životní prostředí a hodnoty vytvořené člověkem formou environmentálních aktivit a činností rozvíjející u žáka myšlení v evropských a globálních souvislostech.

2.7 Kompetence pracovní

2.7.1 Žák:

- cílevědomě, zodpovědně a s ohledem na své potřeby, osobní předpoklady a možnosti se rozhoduje o dalším vzdělávání a budoucím profesním zaměření;
- rozvíjí svůj osobní i odborný potenciál, rozpoznává a využívá příležitosti pro svůj rozvoj v osobním a profesním životě;
- uplatňuje proaktivní přístup, vlastní iniciativu a tvořivost, vítá a podporuje inovace;
- získává a kriticky vyhodnocuje informace o vzdělávacích a pracovních příležitostech, využívá dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit;
- usiluje o dosažení stanovených cílů, průběžně reviduje a kriticky hodnotí dosažené výsledky, koriguje další činnost s ohledem na stanoven cíl; dokončuje zahájené aktivity, motivuje se k dosahování úspěchu;
- posuzuje a kriticky hodnotí rizika související s rozhodováním v reálných životních situacích a v případě nezbytnosti je připraven tato rizika nést

2.7.2 Strategie vychovatele:

- vede žáka k samostatnosti při přípravě na profesní zaměření;
- podporuje žáka v oblasti profesního zaměření, motivuje ho k práci a k vyhledávání informací a k přemýšlení o jejich věrohodnosti a pomáhá mu zvládnout případný neúspěch;
- vede žáka k práci, k budoucí profesi, pomáhá žákovi překonávat překážky a úskalí, konzultuje s ním pracovní nabídky trhu, příp. možnost dalšího studia (VOŠ, VŠ, maturitní obory, zkrácené učební obory...).

2.8 Výchovné a vzdělávací strategie na úrovni DM

DM vnímá své postavení jako součást vzdělávacího systému v ČR. Proto má zájem podílet se na republikových koncepcích vzdělávání a výchovy mládeže, např. na Koncepci podpory mládeže na období 2014-2020 (Koncepce 2020). Pilíři této koncepce 2020 je:

- usnadnění procesu přerodu mladého člověka v samostatného jedince zodpovědného za svůj život, svoji rodinu, komunitu a společnost;
- orientace na skutečné potřeby a možnosti mladých lidí;
- podpora potenciálu mladých lidí pro rozvoj společnosti.

K tomu je v koncepci 2020 formulováno 13 strategických cílů, z nichž tento program přejímá následující podněty:

- 2.8.1 Uplatňovat rovný přístup žáků k právům a k informacím
- vytvářet otevřené prostředí pro možnost uplatňování práv mládeže (vnitřní řád s demokratickými prvky, prosociální klima v DM, činnost samosprávných orgánů);
  - podporovat rozvoj kompetencí pro prosazování práv (rozvíjení kritického myšlení žáků, povědomí o právním poradenství apod.);
  - umožňovat mládeži přístup k informacím uživatelsky atraktivními způsoby, vytvářet podmínky k využívání informačních technologií;
  - podporovat zvyšování informovanosti o situaci mládeže v ČR i za hranicemi;
- 2.8.2 Realizovat v činnosti DM zájmové a neformální vzdělávání
- poskytovat ubytovaným žákům rovné příležitosti ke zdokonalování a prohlubování klíčových kompetencí, organizovat vzdělávací aktivity a programy;
  - usilovat o inovace v oblasti zájmového vzdělávání, přibližovat jeho obsah zájmům žáků.
- 2.8.3 Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činností ve volném čase a motivovat žáky k jejímu aktivnímu využití
- motivovat žáky k aktivnímu využití volného času, rozvíjet kompetence žáků k samostatnému plánování a rozhodování o trávení volného času;
  - vyhledávat talenty a ovlivňovat jejich další vzdělávání, podněcovat zájem o rozvoj kompetencí ve všech oblastech zájmové činnosti pro něž má DM podmínky.
- 2.8.4 Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže
- přispívá ke zlepšování jazykové vybavenosti;
  - podporovat individuální formy mobilit, posilovat informovanost o možnostech mobilit.
- 2.8.5 Podílet se na zlepšování podmínek pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže
- spolupracovat se školami, zaměstnavateli, úřady práce;
  - v neformálním vzdělávání realizovat kariérové poradenství;
  - podporovat podnikavost, možnosti uplatnění získaných kompetencí v životě DM.
- 2.8.6 Rozvíjet všestranný a harmonický rozvoj žáků s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a zodpovědnému chování;
  - preventivně působit v oblasti rizikového chování včetně bezpečnosti a ochrany jejich zdraví;
  - posilovat vytváření pozitivních mezilidských vztahů;
  - umožňovat osobní rozvoj žáků podle jejich individuálních potřeb (individuální poradenství, sebepoznávání, sebepojetí apod.)
- 2.8.7 Vytvářet podmínky pro aktivní zapojení žáků do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života
- motivovat a umožňovat aktivní zapojování se do veřejného prostoru (např. v obci);
  - informovat žáky o možnostech participace, zapojovat je do dialogu a samosprávných orgánů.
- 2.8.8 Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mládeže
- podporovat dobrovolnickou činnost a zvyšovat informovanost mládeže o dobrovolnictví.
- 2.8.9 Usnadňovat začlenění mládeže s omezenými příležitostmi
- integrovat mládež s omezenými příležitostmi do běžných výchovných skupin;
  - vytvářet pro ni speciální projekty zájmového a neformálního vzdělávání, mj. k posilování snášenlivosti napříč kulturními a sociálními skupinami;
  - realizovat aktivity k poznávání tradic a kultur, k uchování si vztahu k vlastní identitě a kultuře;
  - spolupracovat s organizacemi poskytujícími pomoc mládeži s omezenými příležitostmi.
- 2.8.10 Motivovat mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich enviromentální gramotnost
- realizovat obsah enviromentální výchovy a osvěty v zájmovém a neformálním vzdělávání;
  - posilovat přímý kontakt žáků s přírodním prostředím, podílet se na konkrétní pomoci přírodnímu a životnímu prostředí v domově mládeže, obci;
  - systematicky žáky informovat o cílech, principech a tématech souvisejících s globálními, rozvojovými a enviromentálními problémy světa.
- 2.8.11 Prohlubovat kompetence žáků pro bezpečné a tvořivé užívání médií

- vést žáky ke kritickému vyhodnocování a uvážlivému využívání mediálních obsahů;
- učit žáky bezpečnému užívání informačních technologií, seznamovat je s riziky, možnostmi bránit se mediální manipulaci;
- motivovat žáky ke kreativnímu vytváření vlastních mediálních obsahů.

2.8.12 Nabízet žákům rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím

- organizovat pro žáky činnost zájmových útvarů a aktivity v rámci neformálního vzdělávání v oblasti estetických a uměleckých aktivit;
- podporovat rozvoj čtenářské gramotnosti a společenskou prestiž četby;
- realizovat aktivity podporující zájem mládeže o historii, tradice a kulturu regionu;
- pomáhat žákům při chápání multikulturního charakteru současné společnosti.

2.9 Charakteristika ŠVP a podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

2.9.1 Charakteristika žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žáci pocházejí většinou ze sociálně slabých poměrů, z neúplných a pro rozvoj osobnosti málo podnětných rodin. Nejčastěji trpí z hlediska zdravotního lehkými mentálními poruchami, poruchami učení nebo chování. Část z nich je sociálně znevýhodněna vlivem rodin s nízkým sociokulturním a ekonomickým statusem. Ubytovací služby využívají často i žáci převyšující věk dospělosti i hranici dvaceti let věku. Bez ohledu na věk potřebují (i vyžadují) všestrannou péči a podporu ze strany pedagoga.

2.9.2 Organizace činnosti v domově mládeže.

Organizace života v DM účelně podporuje výchovu, příp. napomáhá zmírňovat zdravotní či sociální handicap žáka, a proto se dbá na následující režimové a organizační prvky:

- pevný denní režim - pravidelnost činností a dbání na dodržování pravidel přispívají k upevnování pocitu odpovědnosti i budování návyku potřebných pro další oblasti, jako např. přípravu na vyučování, socializaci apod;
- žáci se SVP mohou být zařazeni do výchovné skupiny:
  - složené pouze z žáků se SVP (do počtu max. 20 – krátkodobě a s ohledem na závažnost postižení i více),
  - složené z žáků, kde žáci se SVP výrazně převažují (20 až 24 žáků),
  - v níž je několik žáků se SVP začleněno (max. 27 žáků),
  - při rozmístování žáků se SVP do běžných výchovných skupin se vždy přihlíží k jejich postižení či znevýhodnění a k dalším podmínkám tak, aby pro ně spolupráce se zdravou populací nebyla stresující;
- žáci se SVP mohou bez omezení využívat všech podmínek vytvářených pro žáky domova (informální výchova je jednou z forem inkluze a výchovy těchto žáků), účastní se neformálního vzdělávání v kroužcích nebo na příležitostných akcích organizovaných pro všechny žáky domova i internátu;
- účinnost všech opatření je vyšší, pokud jsou podpořena zákonnými zástupci či osobami žákům blízkými; spolupráce s nimi při hodnocení chování žáků a realizaci výchovných opatření je nezbytností;
- nastavení způsobu spolupráce a vzájemné informovanosti se školou.

2.9.3 Charakteristika výchovného programu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

2.9.3.1 **Výchovný program** pro žáky se SVP se ve struktuře a obsahu hlavních cílů výrazněji neliší od programu určeného pro žáky středních škol. Rozdíly jsou především v nastavení mírnějšího standardu cílů ve výchovném programu pro tuto kategorii žáků a ve strategiích vychovatele k dosahování klíčových kompetencí žáků, ve kterých převažují tyto prvky:

- individuální přístup ke stanovování výchovných cílů i hodnocení výchovných výstupů u konkrétních žáků s ohledem na jejich potřeby, závažnost postižení nebo znevýhodnění s použitím vyrovnávacích opatření (tj. speciálních metod, prostředků, příp. pomůcek nebo organizačních opatření);
- průběh výchovy založený na průběžné diagnostice a realizovaný prostřednictvím individuálních výchovných plánů v případech, že selhávají běžné metody, chování žáka se vymyká standardům;
- důkladná znalost rodinných poměrů žáka, úzká spolupráce se zákonnými zástupci, příp. institucemi ochrany dětí a školou;
- účinná motivace žáků k aktivnímu využívání svých práv, plnění povinností a k účasti na neformálním vzdělávání v DM;

- všestranná podpora žáků ze strany vychovatele a aktivní podíl na výchově a spolupráce všech zaměstnanců na pracovišti;

2.9.3.2 Mezi **obsahové priority ve vzdělávání žáků se SVP** patří:

- rozvoj jejich sociálních dovedností (zejména slušného chování k druhým), začlenění a spolupráce ve skupině (týmu) a budování přívětivé skupinové atmosféry;
- zaměřenost na budování pocitů bezpečí, přiměřeného sebevědomí a motivování k učení a vzdělávání a ke školní úspěšnosti prostřednictvím diferencovaného přístupu k žákovi;
- naplnění jejich volného času smysluplnými aktivitami včetně přípravy na vyučování;
- dosažení standardu v oblasti zdravého životního stylu, zejména ve složkách souvisejících se zdravím, hygienou, stravovacími návyky apod.;
- eliminování tendencí k rizikovému chování (tzn. realizovat speciální spolupráci se zákonnými zástupci, školou nebo zařízeními působícími v sekundární a terciární sféře).

3. Výchovný program

3.1 Charakteristika a účel výchovného programu - Výchovný program je rámcovým programem pro práci vychovatele a ostatních pedagogických pracovníků s žáky, který má tyto znaky:

- vymezuje, jakých kompetencí má žák dosáhnout (cílové charakteristiky vychovanosti žáka), stanovuje výchovné cíle a úkoly pro vychovatele, kterým nabízí upřednostňované strategie, postupy, formy a metody vzdělávání
- horizontálně je členěn do čtyř tematických celků (výchov) a to:
  - výchovy sociální, personální a komunikativní,
  - výchovy k učení, sebevzdělávání, práci a profesionální přípravě,
  - výchovy ke zdravému životnímu stylu,
  - výchovy k občanství;
- vertikálně je rozdělen dle ročníků (příp. věkových kategorií) do výchovných cyklů a respektuje tak věkové zvláštnosti žáků; smyslem členění je, aby byla zajištěna návaznost programů v průběhu studia a ubytování;
- je otevřeným programem, který může vychovatel dotvářet dle svých schopností, vědomostí a dovedností v souladu s poznatky současné vědy a společenskou zakázkou a v jednotlivých oblastech nezbytně upravovat podle zralosti a potřeb žáků (individuální přístup);
- je podkladem (osnovou) pro plánování výchovné činnosti vychovatele a výchovné skupiny na školní rok.

3.2 Obsah výchovného programu

3.2.1 Cyklus adaptace pro žáky 1. ročníků - započítává se sem adaptační pobyt, adaptace v novém prostředí (DM, škola), měště.

Cíl: „Učit se a poznávat“

3.2.2 Cyklus osobnostního rozvoje pro žáky 2. a 3. ročníků – tvoří hlavní osu vzdělávacího programu pro všechny kategorie žáků, pokračuje v něm proces poznávání a dochází k upevnování, rozvíjení a praktickému uplatňování kompetencí.

Cíl: „Využívat a prohlubovat“

3.2.3 Cyklus zrání a rozvoj dovedností pro žáky 4. ročníků – je nadstavbou cyklu osobnostního rozvoje, v němž se již uplatňují získané kompetence žáka na základě dosažených vědomostí a dovedností.

Cíl: „Znát a uplatňovat“

Kapitola III. Délka a časový plán vzdělávání

ŠVP domova mládeže není ročním plánem, ale má širší časový záběr a obsahuje činnosti alespoň na dobu středního vzdělávání, středního odborného vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání, ukončené maturitní zkouškou, výučním listem, absolutoriem. ŠVP domova mládeže je tedy koncipován na dobu čtyř let (školní rok 2024/2025 až školní rok 2028/2029).

Režim dne je součástí vnitřního řádu domova mládeže a jeho obsahem je časové určení pravidelných činností žáků, tj. doba určená k odpočinku, trávení volného času a přípravě na vyučování.

Rozvrh služeb vychovatelů je zpracováván vedoucí vychovatelkou vždy na jeden školní rok. Žákovská samospráva je samosprávný orgán žáků domova mládeže, prostřednictvím kterých se mohou ubytovaní žáci vyjadřovat ke všem oblastem života domova mládeže způsobem, který se nedotýká práv jiných osob. Žákovská samospráva je partnerem vedení domova mládeže a vedení školy, které jsou povinni se stanovisky žáků a jejich vyjádřeními zabývat. Schůzky žákovské samosprávy se uskutečňují jednou za tři měsíce.

Kapitola IV. Formy vzdělávání

1. Formy výchovné činnosti v domově mládeže

Domov mládeže naplňuje příležitostné, pravidelné, osvětové, individuální formy a spontánní činnosti následovně:

- plánování a příprava výchovné činnosti a aktivity,
- kolektivní působení,
- individuální působení,
- individuální pohovory,
- průběžné neformální působení vychovatele,
- pravidelné aktivity
- zájmové útvary, pravidelné akce zájmových útvarů,
- příležitostné aktivity
- jednorázové akce, exkurze, výlety, turnaje, besedy, soutěže,
- spontánní aktivity – využití sportovišť, internet, kulturní akce ve městě atd.

2. Metody výchovné činnosti v domově mládeže

- motivace a aktivizace žáků,
- rozhovor, řízený rozhovor,
- přednáška a beseda,
- diskuze, řízená diskuze, panelová diskuze,
- trénink dovednosti, - modelová situace,
- případová studie,
- žákovský projekt,
- dotazníky,
- ankety,
- monitorování sociálního klimatu a kultury školy a domova mládeže,
- monitorování a hodnocení výsledků vzdělávání (úspěšnost žáků, zapojení do aktivit a projektů apod.) atd.

V domově mládeže dále plní vychovatel stálé úkoly, což je průběžná výchovná činnost (kontrola pořádku a úklidu, dodržování Školního řádu školy, včetně Vnitřního a Provozního řádu domova mládeže, pomoc a podpora při přípravě na vyučování, zprostředkování vzájemné pomoci spolužáků apod.).

Kapitola V. Podmínky, hlavní úkoly a záměry k realizaci ŠVP

1. V oblasti řízení a personální práce

1.1 Další vzdělávání pedagogických pracovníků cíleně zaměřit na:

- prohlubování vědomostí v pedagogických vědních oborech s důrazem na získávání nových poznatků a znalost účinných metod a forem výchovy žáků;
- metodiku sociálního učení a prevenci rizikového chování mládeže;
- metodiku práce vychovatele v oblasti řízení pedagogického procesu a práce s obsahem výchovy a vzdělávání;
- obsah a formy atraktivních oborů zájmové činnosti ve všech jejích oblastech.

1.2 Vést vychovatele k upevnování základů vychovatelského „řemesla“ (empatie, důslednost, vyžadování plnění povinností žáky, zajištění jejich bezpečnosti apod.), k přemýšlení o své práci a k inovacím. Podněcovat osobní a odborný rozvoj pedagogických pracovníků využíváním kritérií pro jejich odměňování a formulováním programů rozvoje (specifických cílů).

1.3 Zkvalitnit výslednost práce a plánování činnosti metodických sdružení sociální prevence a zájmové činnosti každoročně aktualizovat jejich podíl na realizaci ŠVP.

1.4 Využívat v zájmu rozšíření nabídky volnočasových aktivit žáků ve speciálních oborech ZČ nebo prevence externích spolupracovníků.

2. V oblasti obsahu a organizace vzdělávání a výchovy

2.1 Vést a organizovat moderní a žáky žádané zájmové činnosti, zaměřit se na cyklické akce náborového charakteru nebo činnosti směřující k naplnění cíle orientovat žáka v oboru, odbornosti a v rozvíjení možností spontánního využívání volného času smysluplnými činnostmi, zejména v oborech společensko-vědních, přírodovědných, tělovýchovných a oborech využívajících informačních technologií technických prostředků.

2.2 Realizovat všechny úkoly prevence rizikového chování žáků, každoročně je upřesňovat v Minimálním preventivním programu (vydáván školním metodikem prevence). Organizací a realizací skupinových programů na tomto úseku práce je pověřena vedoucí domova mládeže. Volnočasová náplň žáků je organizována a realizována skupinovými vychovateli po dohodě s vedoucí DM.

2.3 Realizovat reedukační programy pro žáky s poruchami chování, s nevhodnými sociálními stereotypy a projevy patologického jednání i za pomoci externích spolupracovníků a poradenských zařízení a ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků.

2.4 Nadále přizpůsobovat obsah Provozního a vnitřního řádu DM výchovným prioritám, zejména v oblasti výchovy demokratického občana a socializace žáka jako prostředků socializace i prevence rizikového chování žáka.

3. V oblasti materiálně technického rozvoje a ekonomického zajištění činnosti

3.1 Hlavní úsilí zaměřit a finanční prostředky prioritně investovat do nábytku a vybavení ložnic žáků a sociálního zázemí s cílem zajistit všem žákům účelné, estetické, hygienické a tím i výchovné prostředí.

3.2 Průběžně modernizovat materiálně technickou základnu a prostorové podmínky pro zájmové, spontánní a odpočinkové aktivity v souladu s obsahovými záměry ŠVP.

3.3 Předpokladem kvalitní vzdělávací práce je dobré ekonomické řízení a finanční zajištění služeb a pedagogické činnosti DM. Kromě základní dotace na činnost od zřizovatele je nezbytné rozšiřovat možnosti podpory bydlení a vzdělávání žáků získáváním dalších finančních zdrojů, a to:

- organizováním doplňkové činnosti, zejména formou ubytovacích služeb;
- získáváním podpory kraje nebo dalších donátorů na základě vypracovaných projektů v oblasti výchovy a vzdělávání žáků nebo i pedagogických pracovníků.

4. V oblasti bezpečnosti a ochrany žáků

4.1 Budovy jsou z hlediska protipožární bezpečnosti zařazeny do kategorie objektů se zvýšeným požárním nebezpečím a z hlediska rizik bezpečnosti a ochrany zdraví žáků i zaměstnanců patří mezi méně riziková.

4.2 Hlavním úkolem DM je zajistit seznámení žáků se všemi riziky, opatřeními k jejich eliminaci a způsobem řešení poškození zdraví. K tomu organizují vychovatelé na úvod školního roku, příp. i dle aktuální situace poučení, o němž je sepsán záznam. Poučení jsou před činností účastníci akcí, kde je zvýšené riziko poškození zdraví (tělovýchovná činnost, přesuny ap.). Povinností zejména

pedagogických pracovníků je kontrolovat dodržování zásad bezpečného chování, příp. vyvozovat důsledky z jejich porušování, a ověřovat jejich znalost.

4.3 Na všech budovách je realizován dohled nad nezletilými žáky 24 hodin denně. Pracovníci dohledu jsou řádně poučeni, v budovách je zveřejňováno jejich jméno a doba výkonu dohledu.

Kapitola VI. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z legislativních norem, kterými jsou § 16, odstavec 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), vyhláška MŠMT č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška MŠMT č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, která v § 3, odstavci 3, řeší počet žáků a studentů vyšších odborných škol se zdravotním postižením ve výchovné skupině v domově mládeže. Školský zákon jednoznačně stanovuje princip práva na individuální přístup k žákům a ukládá brát ohled na vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Jsou to tedy povinné podmínky vzdělávání. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou ve smyslu školského zákona žáci se zdravotním postižením a zdravotním nebo sociálním znevýhodněním. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je v domově mládeže poskytována individuální péče v rámci jejich potřeb. Při zajištění individuální péče a speciálních potřeb žáka spolupracují vychovatelé se zákonnými zástupci a s výchovným poradce školy vlastní či škol pro žáka kmenových. Vedoucí vychovatelka je členkou ŠPP a potřeby ubytovaných žáků s SVP pravidelně konzultuje před začátkem i během školního roku v rámci ŠPP a ostatních vychovatelů.

Organizace života v DM účelně podporuje výchovu, příp. napomáhá zmírňovat zdravotní či sociální handicap žáka, a proto se dbá na následující režimové a organizační prvky:

- pevný denní režim - pravidelnost činností a dbání na dodržování pravidel přispívají k upevnování pocitu odpovědnosti i budování návyku potřebných pro další oblasti, jako např. přípravu na vyučování, socializaci apod;
- žáci se SVP mohou být zařazeni do výchovné skupiny:
  - složené pouze z žáků se SVP (do počtu max. 20 – krátkodobě a s ohledem na závažnost postižení i více),
  - složené z žáků, kde žáci se SVP výrazně převažují (20 až 24 žáků),
  - v níž je několik žáků se SVP začleněno (max. 27 žáků),
  - při rozmístování žáků se SVP do běžných výchovných skupin se vždy přihlíží k jejich postižení či znevýhodnění a k dalším podmínkám tak, aby pro ně spolupráce se zdravou populací nebyla stresující;
- žáci se SVP mohou bez omezení využívat všech podmínek vytvářených pro žáky domova (informální výchova je jednou z forem inkluze a výchovy těchto žáků), účastní se neformálního vzdělávání v kroužcích nebo na příležitostných akcích organizovaných pro všechny žáky domova i internátu;
- účinnost všech opatření je vyšší, pokud jsou podpořena zákonnými zástupci či osobami žákům blízkými; spolupráce s nimi při hodnocení chování žáků a realizaci výchovných opatření je nezbytností;
- nastavení způsobu spolupráce a vzájemné informovanosti se školou.

1. Charakteristika výchovného programu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

1.1 Výchovný program pro žáky se SVP se ve struktuře a obsahu hlavních cílů výrazněji neliší od programu určeného pro žáky středních škol. Rozdíly jsou především v nastavení mírnějšího standardu cílů ve výchovném programu pro tuto kategorii žáků a ve strategiích vychovatele k dosahování klíčových kompetencí žáků, ve kterých převažují tyto prvky:

- individuální přístup ke stanovování výchovných cílů i hodnocení výchovných výstupů u konkrétních žáků s ohledem na jejich potřeby, závažnost postižení nebo znevýhodnění s použitím vyrovnávacích opatření (tj. speciálních metod, prostředků, příp. pomůcek nebo organizačních opatření);
- průběh výchovy založený na průběžné diagnostice a realizovaný prostřednictvím individuálních výchovných plánů v případech, že selhávají běžné metody, chování žáka se vymyká standardům;

- důkladná znalost rodinných poměrů žáka, úzká spolupráce se zákonnými zástupci, příp. institucemi ochrany dětí a školou;
- účinná motivace žáků k aktivnímu využívání svých práv, plnění povinností a k účasti na neformálním vzdělávání v DM;
- všestranná podpora žáků ze strany vychovatele a aktivní podíl na výchově a spolupráce všech zaměstnanců na pracovišti;

1.2 Mezi obsahové priority ve vzdělávání žáků se SVP patří:

- rozvoj jejich sociálních dovedností (zejména slušného chování k druhým), začlenění a spolupráce ve skupině (týmu) a budování přívětivé skupinové atmosféry;
- zaměřenost na budování pocitů bezpečí, přiměřeného sebevědomí a motivování k učení a vzdělávání a ke školní úspěšnosti prostřednictvím diferencovaného přístupu k žákovi;
- naplnění jejich volného času smysluplnými aktivitami včetně přípravy na vyučování;
- dosažení standardu v oblasti zdravého životního stylu, zejména ve složkách souvisejících se zdravím, hygienou, stravovacími návyky apod.;
- eliminování tendencí k rizikovému chování (tzn. realizovat speciální spolupráci se zákonnými zástupci, školou nebo zařízeními působícími v sekundární a terciární sféře);
- zlepšení psychosociálních podmínek.

2. Vzdělávání mimořádně nadaných a talentovaných žáků

Podpora mimořádně nadaných a talentovaných žáků je dána §17 školského zákona. Individuální přístup k talentovaným a nadaným žákům je žádoucí nejen pro žáky samotné, ale má zásadní význam i pro společnost. Mezi mimořádně nadané žáky nepatří pouze žáci s mimořádnými schopnostmi uměleckými i pohybovými, ale i žáci s mimořádně vysokou úrovní výkonu ve všech nebo pouze v určitých oblastech vzdělávání, projevující se vysokou motivací, cílevědomostí a kreativitou. Mimořádně nadaní žáci se projevují jako výrazné osobnosti, mohou mít ale problémy v komunikaci, sebehodnocení, jsou často citliví na kritiku a hodnocení druhých. Ve vzdělávání je vhodné využívat náročnější metody a postupy, problémové a projektové vyučování, samostudium, práci s ITC aj. Žáci by měli být vhodně zapojováni do týmové práce. Problémem je identifikace nadaných žáků, zvláště těch intelektově nadaných a je to především úkolem školy. Intelektově nadané žáky je třeba motivovat k zapojováním do zájmových útvarů, podíl na vytváření webových stránek, účast na příležitostných akcích, zapojování do žákovských projektů, účasti v přehlídkách a soutěžích, kde je důležitou součástí i získání veřejného ocenění jejich úspěchů.

Kapitola VII. - Hodnocení žáků a autoevaluace DM

1. Pravidlo pro hodnocení žáků.

Výstupy hodnocení:

Písemná souhrnná informace zákonným zástupcům nezletilých žáků obsahuje hodnocení úrovně, míry naplnění kompetencí žáka:

- k učení - studijní úsilí a motivace k učení, samostatnost, předpoklady k učení a jejich využití, perspektivy dalšího vzdělávání, způsob podpory vychovatelem apod.;
- kompetence sociální a personální - úroveň adaptace a sociální a komunikativní dovednosti, schopnost spolupráce, místo v kolektivu, způsob řešení problémů apod.;
- ke zdravému a demokratickému způsobu života - způsob využití volného času k rozvoji zájmů, využití osobního potenciálu, zapojení se do řešení věcí společných, pomoc ostatním, míra akceptování pravidel, způsob uspokojování základních životních potřeb, individuální denní režim, stravování apod.

Poskytuje se zákonným zástupcům na vyžádání. Dle provozního a vnitřního řádu DM se za další možné výstupy dají považovat výchovná opatření, která se udělují za vzorné plnění povinností a příkladné chování (pochvala skup. vychovatele, pochvala vedoucí DM, pochvala ředitele školy, věcný dar), nebo kázeňská opatření za neplnění a porušování bodů vnitřního řádu DM (napomenutí skupinového vychovatele, podmíněčné vyloučení z DM, vyloučení z DM).

Ústní souhrnná informace pro žáky zletilé - obsah je stejný jako výše.

Průběžná hodnotící informace (zákon. zástupcům nebo zletilým žákům)

- sdělení o udělení výchovného nebo kázeňského opatření;
- dílčí zpráva o chování a o realizaci přijatých či dohodnutých opatření.

Cíle hodnocení:

- výchovné využití výsledků hodnocení, podpora pozitivních stránek osobnosti;
- dosažení relativní shody v náhledu na osobnost žáka, nalezení východisek pro pokračování výchovného procesu, dělba cílů a úkolů mezi vychovatelem a žákem (motivace k sebevýchově);
- získání diagnostických informací jako podkladů pro souhrnné hodnocení.

Zásady hodnocení:

- veřejná, předem známá kritéria hodnocení žáka;
- dialog mezi vychovatelem a žákem, prostor pro jeho sebehodnocení;
- otevřenost a objektivnost hodnocení založeného na důkladném poznání rysů osobnosti žáka, včetně možnosti opravných prostředků pro žáka;
- spolupráce se zákonnými zástupci, školou, okolím žáka.

Kritéria hodnocení:

Východiskem pro hodnocení stavu vychovanosti konkrétního žáka je výchovný program, který upřesňuje kompetence (cílový stav vychovanosti) pro danou kategorii žáků s přihlédnutím ke všem podmínkám a osobnostním předpokladům.

2. Autoevaluace DM

2.1. Oblasti a cíle autoevaluace

- Podmínky k vzdělávání - demografické, personální, bezpečnostní a hygienické, ekonomické a materiální podmínky.
- Obsah, průběh a výsledky vzdělávání:
  - vzdělávací program a jeho evaluace,
  - plánování výchovně vzdělávací činnosti,
  - průběh vzdělávání a výchovy.
- Podpora DM žákům, spolupráce se zákonnými zástupci, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, zákon. zástupců a dalších osob na vzdělávání, tzn.:
  - kvalita psycho-sociálního klimatu na jednotlivých pracovištích,
  - spolupráce se zákonnými zástupci a zákonnými zástupci žáků,
  - systém podpory žákům,
  - spolupráce s odbornými institucemi a organizacemi.
- Vedení a řízení DM, kvalita personální práce a dalšího vzdělávání pracovníků:
  - strategické řízení, organizační řízení, pedagogické řízení,
  - profesionalita a rozvoj lidských zdrojů,
  - partnerství DM a vztahy s dalšími subjekty.
- Úroveň výsledků práce DM vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům - srovnání podmínek a výsledků.

2.2 Kritéria autoevaluace:

- spokojenost žáků a zákonných zástupců;
- míra pokroku ve vychovanosti žáků, a míra adaptace na podmínky života v DM;
- pozitivní psychosociální klima projevující se ve vyvážených vztazích mezi všemi účastníky výchovného procesu;
- stabilizace a výkonnost řídicích procesů, pracovní spokojenost zaměstnanců;
- zlepšování materiálně technických podmínek.

2.3 Časové rozvržení evaluačních činností:

- dotazníkové šetření mezi žáky (zahrnuje většinu cílů autoevaluace) - 1x za 2 až 3 roky;
- dotazníkové šetření mezi ped. pracovníky (zahrnuje výsledky vzdělávání žáků, vztahy, oblast řízení a dalšího vzdělávání ped. pracovníků - obecněji atributy pracovní spokojenosti a názory na průběh vzdělávání) - 1x za 2 až 3 roky;

- hodnocení činnosti DM (zahrnuje všechny oblasti a cíle autoevaluace z pohledu časového období 3 až 5 let od posledního hodnocení - 1x za 3 až 5 let;
- dílčí šetření, ankety, hodnocení se zaměřením na problémové otázky činnosti DM - příležitostně.